

LAS NÒVAS DEL PAPAGAY, vv. 184-186¹ :

COMA COMBLAR UNA LACUNA ?

Entamenada

Es totjorn penós au legèire – en mai d'aquò s'es eu-meme poèta – constatar que lo tèxto qu'a sota lu uèlhs compoarta de lacunas. Quora si tracta d'una simpla deca, aquò es ben domatge, ma si pòu totjorn rectificar solet ò anar completar lo tèxto au lume d'una altra edicion ò, mai ben encara, dau manescrich².

Ma quora la lacuna vèn pròpi dau manescrich (sensa dubi una gofaria dau devòt copista qu'aurà mancat d'atencion pendent un instant...), la caua es mai embarrassanta.

Ensin, lu vèrs 184-186 de la novèla occitana *Las novas del Papagay* d'Arnaut de Carcassés non nen poàdon agradar coma nen son presentats :

« Fuoc grezesc portaray, si-eus play,
Ab que metray fuoc al cloquier
Et a la tor et al solier ».

Ben que metricament corrècts, aquelu vèrs van pas plus tant leu que son inserits dintre l'ensèm dau tèxto, ensin coma lo veirèm çai-après.

Coma comblar aquela lacuna ? Temptarèm de li trobar remèdi en nos apontelant sus l'estructura de la novèla.

1. Lo problema

Lo manescrich dona³ :

« Fuoc grezesc aportaray
Si-eus play, ab que metray
Fuoc al cloquier et a la tor et al solier ».

Aquò, de segur, nen pòu pas convenir, per li rasons que vaquí :

- a) Lo promier vèrs es troup cort (7 sillabas).
- b) Lo segond vèrs es troup cort (6 sillabas).

---

1. Numerotacion de Jean-Charles Huchet, *Nouvelles occitanes du Moyen Age*, GF Flammarion, Paris, 1992. Dins R. Nelli & R. Lavaud, *Les troubadours, Le trésor poétique de l'Occitanie*, vol. 2, Bibliothèque européenne Desclée de Brouwer, Paris, 1978, aquelu vèrs son numerotats 194 à 196.

2. Jean-Charles Huchet dona lo vèrs 99 : « Qu'eu m'acordaray en breumen » en precisant en nòta que "l'absence de rime donne à croire à une lacune", ma Nelli e Lavaud donon lu vèrs : « Qu'eu m'acordaray en breumen/E ilh mostraray tot mon talen » (105-106).

3. Nòta de J.-Ch. Huchet, *op. cit.*, p. 262.

- c) Lo tèrç vèrs es troup llong (12 sillabas).
d) La rima dau tèrç vèrs es isolada, estent que la rima d'après es en *es* (*enpres/demanes*).

Doncas, non si pòu conservar lo tèxto en l'estat.

2. *Promiera resolucion*

La leïçon de R. Nelli e R. Lavaud, repilhada à l'identica da J.-Ch. Huchet, pariera coma l'avèm donada en l'entamenada, a tres vèrs metricament corrècts, lo promier que repilha lo promier vèrs dau manescrich (dont *aportaray* es reduch à *portaray*) e la promiera partida dau segond, lo segond que repilha la segonda partida dau segond vèrs e la promiera partida dau tèrç, e lo tèrç que repilha lu darriers doi tèrç dau darrier vèrs.

Lo mòt *cloquier* si retròba alora en fin de vèrs e rima mé *solier*, resouvent lo problema de rima isolada que n'en parlavam plus aut.

Ma lo problema de la rima isolada es solament desplaçat, perquè *play* si retròba au sieu torn isolat (ò alora si considèra que *play* rima embé *menaray* (v. 182) e *aduray* (v. 183), e aquò es en rompedura mé la disposicion generala dei rimas – en rimas plati) ⁴.

Aquela leïçon es doncas pas plenament satisfasenta.

3. *Segonda resolucion*

Considerèm que siam pas en presença de tres vèrs, ma de quatre, coma lo làisson suposar lu mòts *aportaray/play* e *cloquier/solier*, que poádon perfectament rimar doi per doi. Avèm alora :

« Fuoc grezesc aportaray
(...) si-eus play,
Ab que metray fuoc al cloquier
Et a la tor et al solier ».

Lu promiers doi vèrs son troup corts, ma lu autres doi son ben corrècts, e tot va ben dau ponch de vista dei rimas (en defoara dau fach qu'avèm quatre fes d'aflada la rima en *-ay*, cen que si retròba en minga autre luèc en la novèla) ⁵.

Promier vèrs :

Podèm conservar la forma *aportaray* dau manescrich e ajustar lo pronom subjèct davant lo vèrbo, ensin coma es fach, per exemple, au vèrs 180 (« Ieu tornaray vas mo senhor ») e au vèrs 219 (« Ieu l'empenray entre mos pes »), dont lo papagai fa clarament aparéisser lo sieu pròpre ròtle en emplegant lo pronom.

---

4. Si retròba una rima tripla à la fin de la novèla : *poiretz* (v. 288), *vieuretz* (v. 289), *vetz* (v. 290), ma encara un còup la disposicion es incoèranta en regard de la construccion à rimas plati emplegada en tota la novèla (e dintre la literatura narrativa occitana d'un biais mai larg).

5. Si poádon trobar d'assonanças, ma pas de rimas : *serrat* (v. 1) – *folhat* (v. 2)|*papagay* (v. 3) – *dirai* (v. 4).

Lo vèrs devèn alora :

« Fucc grezesc ieu aportaray ».

Segond vèrs :

La novèla d'Arnaut de Carcassés es bastida sus la repeticion, car lu vai-e-vèn dau papagai entre la Dòna e Antiphanor fan que lo papagai rapoarta à un lu dichs de l'autre. Ensin, quora la Dòna confida un aneu au papagai en gatge d'amor, li di :

« E portatz li-m aquel anel
Qu'el mon non cug n'aya pus bel,
Ab sest cordo ab aur obrat,
Que-l prenga per ma amistat »⁶.
(vers 104-107)

E lo papagai dirà à Antiphanor :

« E tramet vos aquest anel,
Qu'el mon non cug n'aya pus bel,
Ab sest cordo ab aur obrat,
Que-l prendatz per sa amistat »⁶.
(vv. 136-139)

E se cercam un autre passatge dont si parla dau fuèc que lo papagai promete d'allumar per faire diversion d'aqueu temps que lu doi amants si rescoantrèràn, trobam :

« Mas yeu metray fuoc a la tor
Et al solier per vostr'amor ».
(vv. 146-147)

En mai de la presença dau pronom subjèct au vèrs 146, que nen confoarta en la noastra idèia de lo restablir davant *aportaray*, podèm repilhar *per vostr'amor*, que placherèm au començament dau segond vèrs de completar.

D'un autre costat, tota la novèla es bastida coma una *tenson*, cen que mena lu personatges à si designar mutualament à cada còup que si pàrlon :

v. 7 : dis li : « *Dona*, Dieu vos sal, »
v. 24 : et a li dig : « *Amic*,... »
v. 38 : « *Dona*, et ieu m'en meravelh »
v. 40 : « *Papagay*, be vuelh que sapiatz »

etc.

Es doncas totalament logic d'introdure dintre lo discors dau papagai lo mòt *dona*, cen que nen fa finalament :

« Per vostr'amor, dona, si-eus play »,

valent-à-dire un vèrs metricament corrèct e en acòrdi embé l'estructura de la novèla.

---

6. J.-Ch. Huchet a la leiçon *m'amistat/s'amistat*, ma aquò dona de vèrs troup corts. Pilherèm doncas la leiçon de R. Nelli e R. Lavaud que dónon *ma amistat/sa amistat*, embé iàtus.

Tèrç e quart vèrs :

Lu autres doi vèrs que nos interèsson son corrècts, sensa que caugue li ajustar ni li levar que que sigue.

Lo resultat finau es doncas :

« Fuoc grezesc ieu aportaray
Per vostr'amor, dona, si-eus play,
Ab que metray fuoc al cloquier
Et a la tor et al solier ».

Clavadura

Vaquí doncas comblada una lacuna, sensa ajust artificiau, ma unicament en si referent au rèsta dau tèxto.

D'autri lacunas de *Las Novas del Papagay* s'ameriteriòn de segur un parier examen atentiu, ma si prèston pas forçadament à-n-aqueu tipe d'exercici, coma lo vèrs 257, qu'es isolat, ò lo vèrs 298, que lo sieu començament si pòu pas lièger. Lo sieu tractament eventuaiu seria doncas mai dificil.

Reinat TOSCANO